

Jan Kazimierz Przybyłowski

Wprowadzenie

Warszawskie Studia Pastoralne 22, 7-9

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WPROWADZENIE

W teologii pastoralnej coraz ważniejszym problemem badawczym jest rozwój człowieka. Punktem wyjścia jest teza, że ten rozwój nie jest procesem automatycznym i nieograniczonym, dlatego wymaga uznania i przyjęcia konkretnych zasad. Jedną z nich jest wyższość „być” nad „mieć”. „Posiadanie” rzeczy nie doskonali podmiotu ludzkiego, jeśli nie przyczynia się do dojrzewania i wzbogacenia jego „być”, czyli do urzeczywistnienia podstawowego powołania człowieka do rozwoju integralnego.

Druga ważna zasada dotyczy wymiary wspólnotowego postępu ludzkości, który jest współzależny od rozwoju poszczególnych ludzi. Człowiek w świecie widzialnym jest protagonistą rozwoju historycznego i kulturowego. Na ten temat Ojcowie soborowi wyraźnie wypowiedzieli się w Konstytucji *Gaudium et spes*: „Nie myli się człowiek, gdy uważa się za wyższego od rzeczy cielesnych, a nie tylko za część przyrody lub za anonimowy składnik społeczności państwowej. Albowiem tym, co zawiera jego wnętrze, przerasta cały świat rzeczy, a wraca do tych wewnętrznych głębi, gdy zwraca się do swego serca, gdzie oczekuje go Bóg, który bada serce, i gdzie on sam pod okiem Boga decyduje o własnym losie” (KDK 14).

Trzecia zasada dotyczy nienaruszalnej godności każdej osoby ludzkiej. Pośród wszystkich stworzeń tylko człowiek jest

podmiotem świadomym i wolnym i właśnie dlatego stanowi „ośrodek i szczyt” wszystkiego, co istnieje na ziemi (KDK 12). Dzięki swej osobistej godności człowiek zawsze jest wartością w sobie i przez siebie, dlatego nie można go traktować jako przedmiotu, który można użyć. Bardzo ważne jest rozróżnienie godności osobowej od godności osobistej. Osobista godność stanowi podstawę równości wszystkich ludzi. Wynika stąd absolutna niedopuszczalność jakiegokolwiek dyskryminacji, która także dzisiaj nie przestaje dzielić i poniżać członków społeczności ludzkiej. Natomiast osobowa godność jest niezniszczalną własnością człowieka, której źródłem jest jedyność i niepowtarzalność każdej osoby ludzkiej.

W kolejnym, dwudziestym drugim numerze „Warszawskich Studiów Pastoralnych”, zostały umieszczone prace badawcze, które stanowią swoisty komentarz przedstawionych powyżej zasad rozwoju człowieka. W części pierwszej znalazły się zagadnienia wychowawczo-formacyjne. W tym obszarze wyraźnie widać konieczność otwarcia się Kościoła na świat, a przede wszystkim na człowieka. Wychowanie i formacja należą do najważniejszych zadań uzupełniających misję zbawczą Kościoła, który potrzebuje naukowej pomocy w skutecznym realizowaniu swojej misji, zwłaszcza od teologii pastoralnej. Druga część tego numeru zawiera zagadnienia teologicznopastoralne. Teologia pastoralna jest nauką refleksją o Kościele, który realizuje swoją misję w świecie, który rozwija się dzięki działalności poszczególnych ludzi i całej społeczności ludzkiej.

W trzeciej części znalazły się zagadnienia prawne. W teologii pastoralnej nauki prawnicze traktowane są jako nauki pomocnicze. W rozwoju indywidualnego człowieka i postępie ludzkości bardzo ważną rolę spełnia „Powszechna Deklaracja Praw Człowieka”, która ogłaszając kilkadziesiąt podstawo-

wych praw, przysługujących wszystkim członkom ludzkiej rodziny, przyczyniła się do rozwoju prawa międzynarodowego, a także stała się punktem odniesienia dla prawodawstwa poszczególnych krajów. Nauki prawnicze mogą w decydujący sposób przyczynić się do ochrony praw człowieka i osoby ludzkiej. Bardzo korzystna i owocna może być w tym względzie współpraca i dialog z teologią pastoralną, która uznaje ważną zasadę, że sama „litera” prawa może zabijać, dlatego trzeba uwzględniać intencje prawodawcy. Dlatego zadaniem teologii pastoralnej jest zadbanie o to, aby akceptacja „litery” praw człowieka zawsze oznaczała realizację ich „ducha”.

Prace badawcze, znajdujące się w tym numerze „Warszawskich Studiów Pastoralnych”, otwierają nowe perspektywy dalszych badań teologicznopastoralnych. Ośmielam się więc zaprosić do współpracy naukowej tych teologów, którzy są wrażliwi na „znaki czasu” i potrafią łączyć wiedzę teologiczną z ludzkim doświadczeniem. Jednocześnie zapraszam tych naukowców, którzy odczuwają potrzebę współpracy z teologią pastoralną, aby nieustannie tworzyć nowe możliwości rozwoju nauk stosowanych, które umiejętnie łączyć będą solidną teorię z empirią i praktyką.

Ks. Jan Kazimierz Przybyłowski